

SVENS BIBELOVERSIGT - PAULUS' BREV TIL FILEMON

Bogens hvem, hvad, hvor:

Brevet til Filemon er det korteste, men også et af de mest personlige og varmeste af Paulus' breve. Brevet er blevet kaldet for slavernes frihedsbrev, for dér hvor brevets ånd og holdning bliver efterfulgt, vil slaveriet få sit dødsstød indefra.

Forfatter:

Det nævnes i brevet, at det er skrevet af Paulus (v.1,9), og hver sætning bærer præg af historisk virkelighed. Det vil slet ikke give nogen mening, at en anden forfatter skulle have skrevet det. Brevet er inkluderet i alle kirkefædrenes lister over Paulus' breve.

Tidspunkt:

Ca. år 63. Brevet er skrevet under Paulus' første fængsling i Rom fra år 60-ca.63, (v.1,9,10,13; Ef 3:1) sandsynligvis efter Filipperbrevet, fordi hans domsafsigelse syntes meget nær (v.22; Fil 1:21-26).

Det er afsendt samtidig med Kolossenserbrevet (v 10-11; Ef 6:21; Kol 4:9,17) til kirken i Kolossæ, og sandsynligvis sammen med Efeserbrevet (v 23; Kol 2:1; 4:13-16).

Motiv:

Brevet er skrevet for at sikre, at brevets modtager, Filemon vil benåde sin bortløbne slave og muligvis frigøre ham til kristen tjeneste.

Bogens opbygning:

1:1-7	Paulus' hilsen og bøn.
1:1-7	Hilsen, tak og forbøn for Filemon og hans hus.
1:8-25	Paulus' appel til Filemon.
1:8-21	En appel på vegne af Onesimus.
1:22-25	Afsluttende bemærkninger og hilser

Bogens indhold:

Selvom brevet er stilet personligt til Filemon, er brevet alligevel et offentligt brev (v.2,22,23). Det var måden hvorpå Paulus kunne gribe ind overfor situationer i en menighed, når han ikke selv kunne være til stede.

Ud fra brevet kan man forstå, at slaven Onesimus havde stjålet fra sin herre Filemon og derefter løbet

bort til Rom (v.15,18). I Rom var han på en eller anden måde kommet i kontakt med Paulus, sin herres ven og åndelige vejleder, der sad fængslet for evangeliet (v.19).

Igennem Paulus og hans medarbejdere blev Onesimus en kristen (v.10,19) og selvom han bidrog til evangeliets tjeneste (v.11-13), ville Paulus ikke tilade at han fortsatte, uden at han havde fået gjort sin sag op med Filemon (v.12-14). Sammen med Tykikos blev han sendt tilbage til Kolossæ med dette forso-ningsbrev.

I. Paulus' varme hilsen.

Paulus takker og beder for Filemon, Kolossensermighedens vært.

II. Paulus' appel om benådning for Onesimus.

Som Guds apostel kunne Paulus have forlangt at Filemon adlød Kristi kærlighedsbud, men i stedet appellerede han til, at Filemon af egen vilje ville benåde Onesimus og endda overveje, at frigøre Onesimus til at udføre kristent arbejde (v.12,21).

Bogens temaer:

Selvom brevet til Filemon er et meget lille og personligt brev, giver det vigtig indsigt i, hvordan evangeliets frigørende kraft kan forvandle samfundsmæssige forhold. Samtidig er det et dejligt eksempel på en kristen leders pastorale vejledning.

Brevet til Filemon viser hvordan evangeliet formår at forsoner mennesker og forvandle deres indbyrdes forhold på trods af synd og skuffelse. I gennem evangeliets rensende kraft kunne en tyvagtig slave modtage syndsforladelse og begynde et nyt og forvandlet liv.

Samme tro på evangeliets forvandlende kraft betød, at Paulus fortrøstningsfuld kunne sende den bortløbne slave tilbage til hans herre Filemon, selvom han var klar over de strenge straffe, samfundet krævede for sådanne forseelser. Slaven Onesimus fik også selv mod ved Evangeliet til at stå til regnskab for sine forseelser og blive genforenet med sin herre (v.12).

Evangeliet gav også kraft til at slaveejereren ikke blot blev forsonet med sin bortløbne slave, men etablerede et helt nyt søskendeforhold igennem deres

fælles tro på Jesus Kristus (v.16). At brevet har overlevet bevidner, at Paulus opnåede den forsoning mellem Filemon og Onesimus, som han havde ønsket.

Kirketraditionen fortæller yderligere, at Onesimus, den frigivne slave, senere blev biskop i Berøa og Ignatius refererede til at biskoppen i Efesos omkring år 100 e.Kr., også hed Onesimus, sandsynligvis den samme person.

Som Guds apostel havde Paulus myndighed over menighederne, men han misbrugte aldrig sin autoritet til at påtvinge sin egen vilje. Hvis kristne skulle lære at afspejle Kristi sindelag var de nødt til selv at nå frem til deres beslutninger, frivilligt frem for ved tvang (v.14).

Paulus holdt sig dog ikke tilbage fra at vejlede og aktivt følge op på beslutningerne, og hans engagement har helt sikkert hjulpet til at fremme gode evangeliske beslutninger. I dette brev udtrykte han sin personlige værdsættelse af Filemon og hans tjeneste (v 1,4-7,20-21).

Samtidig mindede han Filemon om, at han selv stod i gæld til Paulus (v.17-19).

Endelig lagde han også diskret pres på Filemon ved at gøre sagen offentlig både for kirken i Kolossæ og blandt hans egne medarbejdere (v 2,23-24).

Filemon måtte derved forklare sin beslutning både overfor Tykikos, der rejste sammen med Onesimus, og senere Paulus selv, når denne kom på besøg (v 22).

De eneste gange Paulus befalede kristne at handle var, når evangeliets lære eller livsførelse, var i fare for at blive kompromitteret (1 Kor 5:3-7; Gal 1:6-12).

Baggrundsinformation:

Slaveriet i romerriget Romerriget var bygget på slaveøkonomi (fx. var 2/3 af Roms 1,5.mil. indbyggere slaver), og derfor var frygten for slaveoprør altid til stede. Slaver havde ingen retssikkerhed, da de var en anden persons ejendom og straf for slaveflugt var næsten ubegrænset.

Hvis ikke de blev henrettet blev de brændemærket med FF "fugitis" på deres pande, som tegn på at de havde flygtet Der var også strenge straffe til dem, der husede bortløbne slaver. Men på trods af disse frygtelige straffe og til tider helt umenneskelige vilkår, har det meste af tilværelsen for slaven være

præget af almen medmenneskelig opførsel. Mange teaterstykker gjorde ofte grin med, at det var slaverne der styrede husholdningen.

NT forfatterne fordømte ikke slaveri direkte, da ophævelsen af slaveriet ville have ført til både økonomisk og samfundsmæssigt kaos. De engagerede sig heller ikke direkte i politisk agitation, men igennem evangeliets budskab om næstekærlighed såede de sæden til slaveriets ophør indefra.

Slaveejeren Filemon blev påbudt at tage imod slaven Onesimus som sin kristne bror, og behandle ham på samme måde som han ville gøre med Paulus (v.16-17).

De skulle behandle deres slaver på en måde, der var Gud værdig og vide, at de stod til ansvar overfor ham (Kol 4:1; Ef 6:9).

NT opmuntrede slaver til at opnå frihed når anledningen bød sig (1 Kor 7:20), men indtil dette skete måtte de finde deres frihed i det indre forhold til Gud og arbejde på en måde, der ærede ham og vide, at han ville lønne dem (v 11; Kol 3:21-25; 1 Tim 6:1-2).

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Brevet til Filemon er tæt knyttet til Kolossenserbrevet, da begge var skrevet til samme kirke på samme tidspunkt. Man regner med at de var afsendt samtidig med Efeserbrevet, som var et mere generelt rundbrev til menighederne i provinsen Asien (v 10,23-24; Kol 4:9,16; Ef 4:6-9).

Omtale af slaveri skal forstås i sammenhæng med GT humaniserende tiltag overfor dette skrækkelige system, såvel som andre steder i NT lære (3 Mos kap.25, 1 Kor 7:20-23; Gal 3:28; Ef 6:5-9; Kol 3:22-25; 1 Tim 6:1-2)

Brevet til Filemon giver et symbolsk udtryk for evangeliet. Filemon kan repræsentere Gud, som både er krænket og forsonende. Paulus kan stå for Kristus, synderens talsmand, der villigt betalte synderens gæld og som præsenterer denne fornyet og brugbar for Gud. Onesimus står for den angrende synder, der søger og opnår forsoning hos Gud.

At blive forsonet kræver, at den forurettede ejer viljen til at tilgive og genopbygge forholdet til synderen, på trods af smerte (v.11,15,18).

Til gengæld skal synderen, tage ansvar for sin skyld og vise vilje til at godtgøre bruddet i deres forhold (3.12; Kol 3:22-24).

At opnå de dybeste forsoninger, kræver Guds indgreb i hjerterne, og ofte bruger Gud andre kristne til at bistå parterne i proces-sen (v.3-5,10,16-17).

Jesus er mere end et menneske:

Jesus er troens mål (v.5) og han velsigner mennesker med sin nåde (v.25).

Fader og Sønnen:

Begge er dybt forenet i åndeligt liv og virke (v.3-4).

Bogens mest kendte afsnit:

1:15-17   Evangeliets frigørende kraft i brudte menneskelige forhold